

Εμπειρίες από τη 2η Ενδιάμεση Αξιολόγηση του ΠΑΑ 2014 – 2020

(Στα πλαίσια της Ετήσιας Έκθεσης 2019)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΑΘΗΝΑ, 13/11/2019

Εκτίμηση Επιπτώσεων (α')

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Η εκτίμηση των επιπτώσεων του ΠΑΑ στην ποιότητα του εδάφους (ΔΕΙΚΤΕΣ)

- ❖ 12. Οργανικές ύλες του εδάφους σε αρόσιμη γη:
 - ✓ Συνολικές εκτιμήσεις περιεκτικότητας σε οργανικό άνθρακα (μεγατόνοι)
 - ✓ Μέση περιεκτικότητα σε οργανικό άνθρακα (g kg⁻¹)
- ❖ 13. Διάβρωση εδάφους από το νερό:
 - ✓ Ποσοστό εδαφικής απώλειας λόγω της διάβρωσης από το νερό (τόνοι/ha/έτος)
 - ✓ Γεωργική έκταση που πλήττεται (1000 ha)

Η εκτίμηση των επιπτώσεων του ΠΑΑ στην ποιότητα των υδάτων (ΔΕΙΚΤΕΣ)

- ❖ 11. Ποιότητα του νερού:
 - ✓ Δυνητικό πλεόνασμα αζώτου σε γεωργική γη (kg N/ha/έτος)
 - ✓ Δυνητικό πλεόνασμα φωσφόρου σε γεωργική γη (kg P/ha/έτος)
 - ✓ Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Επιφανειακά ύδατα: Υψηλή/ Μέτρια/ Ανεπαρκής ποιότητα (% τόπων παρακολούθησης)
 - ✓ Νιτρορύπανση σε γλυκά ύδατα - Υπόγεια ύδατα: Υψηλή/ Μέτρια/ Ανεπαρκής ποιότητα (% τόπων παρακολούθησης)

Εκτίμηση Επιπτώσεων (β')

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Η εκτίμηση των επιπτώσεων του ΠΑΑ στην εξοικονόμηση ύδατος από τα αγροπεριβαλλοντικά Μέτρα (ΔΕΙΚΤΕΣ)

- ❖ 10. Άντληση νερού στον τομέα της γεωργίας / σύνολο (1000 m³)

Η εκτίμηση των επιπτώσεων του ΠΑΑ στην οικονομία των αγροτικών περιοχών και την μείωση της φτώχειας (ΔΕΙΚΤΕΣ)

- ❖ 14. Ποσοστό απασχόλησης σε ηλικία 15-64 ετών (αγροτική /αραιοκατοικημένη) - %
- ❖ 15. Ποσοστό φτώχειας (σύνολο - αγροτική /αραιοκατοικημένη) - % συνολικού πληθυσμού
- ❖ 16. Κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ (αγροτική) - Δείκτης ΜΑΔ (ΕΕ των 27 = 100)

Εκτίμηση Επιπτώσεων (γ')

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- ✓ Αδυναμία εκτίμησης **επιπτώσεων στην ανταγωνιστικότητα** του πρωτογενή τομέα. Δεν αναμένεται να επιλυθεί εάν δεν αποφασισθεί ο τρόπος συγκέντρωσης των απαιτούμενων δεδομένων σε επίπεδο δικαιούχων.
- ❖ 1. Αγροτικό επιχειρηματικό εισόδημα / Βιοτικό επίπεδο γεωργών (ΕΥΡΩ/ΕΜΕ)
- ❖ 2. Γεωργικό εισόδημα συντελεστών παραγωγής / σύνολο (ΕΥΡΩ/ΕΜΕ)
- ❖ 3. Συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής στον τομέα της γεωργίας (Δείκτης 2005 = 100)
- ✓ Μη δυνατότητα αποτίμησης της **επίπτωσης του ΠΑΑ στην εξοικονόμηση ύδατος από τα δημόσια έργα (εγγειοβελτιωτικά)**, που αναμένεται να επιλυθεί στην εκ των υστέρων αξιολόγηση με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχουν ολοκληρωμένα έργα από την πρόσκληση του 2018
- ✓ Προβλήματα στην επάρκεια πρωτογενών δεδομένων για την τιμή **του δείκτη FBI**
- ✓ Αδυναμία υπολογισμού της συμβολής του Προγράμματος στην μείωση των **εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου** λόγω μη δυνατότητας υπολογισμού των συμπληρωματικών δεικτών αποτελεσμάτων λόγω μη υλοποίησης σχετικών έργων

Εκτίμηση Αποτελεσμάτων

- ✓ Από τους έξι συμπληρωματικούς δείκτες αποτελεσμάτων υπολογίστηκε μόνο ο ένας (A2)
 - ❖ A2. Μεταβολή της Παραγωγής (Standard Output) στις υποστηριζόμενες εκμεταλλεύσεις ανά Ετήσια Μονάδα Εργασίας (ΕΜΕ) – ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ & ΚΑΘΑΡΗ ΣΥΜΒΟΛΗ
- ✓ Χωρίς προβλήματα η λειτουργία του ΟΠΣΑΑ που παρήγαγε τις τιμές **για το σύνολο των δεικτών στόχου (target indicators)**

Σχεδιασμός της Αξιολόγησης (α')

- ✓ Η παράλληλη διενέργεια των **πέντε θεματικών αξιολογήσεων και της ενδιάμεσης αξιολόγησης** αποδείχθηκε πετυχημένη άσκηση αν και παρατηρήθηκε μεγάλη απόκλιση στο εύρος των απαντήσεων των κοινών ερωτημάτων και των δεικτών επιπτώσεων
- ✓ Για την προετοιμασία **της εκ των υστέρων αξιολόγησης** πρέπει έγκαιρα να δρομολογηθεί :
 - η ανάθεση μελέτης για την εκτίμηση της συμβολής του ΠΑΑ στην μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου,
 - η συγκέντρωση των οικονομικών δεδομένων των δικαιούχων του Μέτρου 4.1 και αντίστοιχων μη-δικαιούχων πριν και μετά την υλοποίηση των επενδύσεων

(Αμφότερες οι μελέτες απαιτούν ικανό χρονικό διάστημα και προϋπολογισμό)

- ✓ Είναι απολύτως αναγκαία η δημιουργία **βάσης δεδομένων για τα εγγειοβελτιωτικά δίκτυα**. Η αξιοποίηση των δεδομένων που συγκεντρώνει σε ετήσια βάση το ΥΠΕΚΑ αποτελεί το πρώτο βήμα.

Ορισμένοι ΤΟΕΒ έχουν ψηφιακά υπόβαθρα των δικτύων και αναλυτικά δεδομένα καταναλώσεων που μπορούν να αξιοποιηθούν και στην στατιστική εκτίμηση των επιπτώσεων και στην τριγωνική επαλήθευση των αποτελεσμάτων προσομοίωσης των υδρολογικών υποδειγμάτων.

Σχεδιασμός της Αξιολόγησης (β')

- ✓ Η **απροθυμία των δικαιούχων να παρέχουν δεδομένα** για σκοπούς αξιολόγησης παρ' ότι ρητά προβλέπεται η υποχρέωση τους στον κανονισμό πρέπει να αντιμετωπιστεί με την ενεργοποίηση διοικητικών μέτρων και με την συνδρομή των Μονάδων Ελέγχου και του ΟΠΕΚΕΠΕ.
- ✓ Η **στενή συνεργασία ΠΡΙΝ την έκδοση των προσκλήσεων** μεταξύ της Μονάδας Θεσμικής Υποστήριξης και Αξιολόγησης και των φορέων υλοποίησης είναι αναγκαία και αποτελεί προϋπόθεση για την ορθή συγκέντρωση δεδομένων.
- ✓ Η **εξοικείωση του προσωπικού των φορέων υλοποίησης** με τις απαιτήσεις/ανάγκες του Κοινού Πλαισίου Παρακολούθησης και Αξιολόγησης αλλά και του διάδοχου του «Performance Monitoring Evaluation Framework» θα συμβάλλει στην απρόσκοπτη προσαρμογή στις απαιτήσεις του «Delivery Model» της ΚΑΠ 2021- 2027.